

na deželni šolski svet, priporočeno po pošti, in če zamudiš rok. Vsi Tvoji dekreti, razsodba in druge priloge se Ti obenem vračajo. O izidu poročaj uredništvu »Uč. Tovariša.«

Dohitar Rovan.

Kritikujoči glasovi.

Slovensko šolstvo in vladna nemarnost.

V »Domovini« z dne 4. marca t. l. čitamo ta-le članek:

Kmalu bo leto dni, kar je prinesla »Domovina« natančen opis glede ljudskih šol okolice celjske. Razjasnili smo natančno, kakšne razmere vladajo na javni deški ljudski šoli okolice celjske, ki si jo moramo Slovenci vzdrževati na svoje stroške. Kakor v mestu Celju in drugod, ravnotako tudi tu narašča število za šolo godnih otrok vsako leto.

Zaradi tega so že davno postali dosedanja šolski prostori pretesni, šolske sobe so prenapolnjene, za stanovanje šolskega vodje v šolskem poslopju ni nikakega prostora. Za šolsko leto 1903—1904 se je morala najeti za deško šolo celo v Gosposki ulici šolska soba, kjer je nastanjen oddelek prvega razreda.

Istotako se množi število šolo obiskujočih deklic na 6-razredni zasebni dekliški šoli, kjer poučujejo šolske sestre. Katoliško podporno društvo, ki je to šolo do zdaj vzdrževalo, skoro ne obstoji več. Občinski zastop okolice celjske, okrajni zastop in naši denarni zavodi so opravičeno odrekli vsako daljno podporo za to šolo, ki nam jo je dolžna vzdrževati vlada, kakor vzdržuje enake ljudske šole Nemcem in vsem drugim narodom države.

Dasi smo storili vlado odgovorno za posledice, ako pride do tega, da deca slovenskih staršev ne bo mogla obiskovati ljudskih šol, ker ni zato primernih prostorov, vendar v teku vsega leta ni zgenila prsta niti dala na naše mnogobrojne prošnje odgovora, kaj namerava storiti v tej zadevi.

Občina okolice celjske je že pred nekaj leti predložila načrte za stavbo ljudske šole v odobrenje, pa še do danes ni dobila končne rešitve. Koliko šulferajnskih mučilnic se je med tem časom prevzelo v oskrbo na državne stroške? Koliko šol so nanovo postavili za peščico nemških otrok? Nemcem se stavijo nove šolske palače, ako se za to oglasi le 54 šoloobiskujočih otrok, Slovencem pa se ne dovoli stavba novega šolskega poslopja, akoravno imajo čez 800 šolo obiskujočih otrok! Niti kaka podpora se ne da za zasebno dekliško šolo, ki jo morajo vzdrževati na lastne stroške.

O Veliki noči se namerava pouk na tej šoli jako omejiti ravno zaradi tega, ker šolske sestre ne dobe od nikoder podpore.

Kako hoče visoka vlada, ako hoče biti pravična in nepristranska, opravičiti tako postopanje nasproti staršem slovenskih šolo obiskujočih otrok? Ali niso ti otroci enako vredni biti deležni dobrote šolskega pouka v popolnem obsegu kakor otroci nemških staršev?

Kako pristransko postopa šolska oblast nasproti Slovencem, kaže tudi sledeči slučaj:

Pred tremi leti so naznanile šolske sestre v Celju šolski oblasti, da odprejo s šolskim letom 1901/2 zasebno dekliško meščansko šolo. Ta šola bi se bila vzdrževala s prispevki učenk in iz podpor, ki bi jih sestre v to svrho dobile.

Šolska oblast pa je hipoma našla, da za to šolo namenjeni prostori niso primerni, ter so morale šolske sestre s pričetim poukom v meščanskih šolah prenehati samo za-

raditega, ker Nemcem ni bilo všeč, da bi si Slovenci na lastne stroške osnovali zasebno dekliško meščansko šolo precej, ko si oni sami isto izposlujejo na vladne stroške. Slovencem je torej vlada zasebno dekliško šolo onemogočila, ter je še danes nimajo, dočim se je nemška dekliška šola odprla na — vladne stroške s šolskim letom 1903/4.

Ali naj naši državni poslanci tako vlado podpirajo?

Že lani smo prosili naše poslance, da naj skrbijo, da bodo za naše pritožbe zvedeli na Dunaju. To našo prošnjo danes, ob otvoritvi državnega zbora, našim državnim poslancem zopet na srce polagamo ter zahtevamo, da to našo zadevo smatrajo za eno prvih točk, katere rešitev je izposlovati, ker pri nas ne gre, na Dunaj!

Opomba našega uredništva: Mi smo sicer odločni in principijalni nasprotniki vsakterih redovniških šol, ker sta vzgoja in pouk v njih enostranska in nič vredna. Vendar priobčujemo ta članek, da s tem tudi mi opozorimo svoje državne poslance na njih najsve-tejšo dolžnost. Ako ničesar drugega ne store za svoje volilce, se morajo z vso energijo vsaj toliko pobrigrati, da dobimo Slovenci svoje šole! Na delo torej!

Dopisi.

Iz sežanskega okraja nam piše prijatelj: In zopet je odšel eden naših tovarišev od nas tja gor na vedno zeleni Štajer in ta je g. Ivan Ravbar, doslej učitelj v Škrbini, ki se je koncem februarja t. l. preselil v Čresnice v konjiški okraj. Mož slušbuje že 23. leto, ima ženo in petero otrok ter je bil v II. plač. vrsti pa je šel od nas — in zakaj? Slabo gmotno stanje učiteljstva ga je gnalo od nas; šel je tja, kamor je odšlo v nekaterih letih že 8 učiteljskih oseb, mož, ki se je rodil in služboval vedno v našem okraju, se je solzil, ko je jemal od nas slovo. Težko mu je bilo ostaviti domači okraj.

Tako »list za listom z drevja pada«, piše pesnik S. Jenko — in baš tako se seli učitelj za učiteljem tja, kjer se mu kaže boljša bodočnost. — Ne čudimo se temu! — Kaj pa naj počne pri nas učitelj, ki ima veliko družino? — Ali mora strašno telesno in duševno trpeti — ali pa si iskati boljše službe tam gor na zelenem Štajerju. — Izboljšanja gmotnega stanja ni tako kmalu upati, in zato veljajo našemu učiteljstvu pač Prešernove besede:

»Stanu se svojega spomni, trpi brez miru!«

Tako je; pa vendar nas tolaži to, da nismo osamljeni. Na Kranjskem in drugod je pomanjkanje učiteljev občutno, a primanjkuje jih tudi tam, kjer so bolj plačani. Primanjkuje jih tudi tam, kjer bi se ne mislilo. V časopisu »Zeitschrift für das österreichische Volksschulwesen« čitam v zadnji številki, da primanjkuje učiteljev celo na Pruskem. Iz statističnih podatkov je razvidno, da manjka tam 1754 učiteljev. Zaradi te pomanjkljivosti so izpustili učiteljske kandidate iz učiteljskih, da nadomeščajo prazne službe. Na raznih mestih so nastavljene učiteljice namesto učiteljev, in to baš tako kakor na Kranjskem. Na 1754 učiteljskih mestih je 108 učiteljic, ker ni učiteljev. Še celo v mestu Kolinu manjka 28 učiteljev, in 21 učiteljic. Malo učiteljev manjka na Hanoveranskem in nobenega ne manjka v okraju Osnabrücku. —

V c. kr. zalogi šolskih knjig na Dunaju sta izšli brošuri Leo Burgersteina, ki govorita o »Schulgesundheitsregeln« pri šolski mladini. Knjiga je namenjena šoli. Ona ima naslov